

Kommuneplan for Åmot

SAMFUNNSSDELEN

www.amot.kommune.no

Åpen
Motivert
Offensiv
Tillitsskapende

Åmot 2030:

Vilje til vekst

Vilje til
vekst

Åmot

– møteplassen med vilje til vekst

Åmot kommunestyre vedtok 6. mai 2015 samfunnsdelen i ny kommuneplan for Åmot. Gjennom vedtaket har kommunen fått et nytt verktøy for å utvikle Åmot mot år 2030 – både som samfunn og organisasjon. Kommuneplanen skal kommunen bruke aktivt i saksbehandlingen, og målene i den nye samfunnsdelen må vi knytte sammen med de neste års budsjett- og økonomiplanarbeid.

Åmot har de siste 10-15 åra gjennomgått en utrolig utvikling. Vi har endret kommunen vår fra å være en industrikommune til å bli et sivil-militært kompetansesenter.

Rena leir i Østerdal Garnison utgjør en viktig del av Åmot-samfunnet. Det er én av Norges største og mest moderne militærleirer. Åmot er også vertskommune for Høgskolen i Hedmark, campus Rena, stasjonsby på Rørosbanen og Birkebeiner-hovedstad i Østerdalen. Åmot er møteplassen mellom alle disse menneskene; soldatene, birkebeinerne, studentene, turistene og den øvrige befolkningen.

Åmots kommunesentrum ligger idyllisk til der mektige og vakre Glomma og

den internasjonalt anerkjente fiskeelva Renaelva møtes. Og Åmot er nettopp et eldorado for fiske! Lukk øynene og forestill deg følelsen av å dra opp en glinsende ørret eller ei diger gjedde! Fiske i Åmot og Deset – det er ekte fryd det! Både for den erfarne og nybegynneren! Naturen byr på mange muligheter for alle som liker å være ute. Du kan blant annet spille golf, ha det moro på ski, grille elgburger eller hoppe i fallskjerm her. Om du er aktiv syklist, eller bare ønsker en lettere ettermiddagstur, finner du alternativer hos oss. Det er flere campingplasser, hoteller og hytteområder i Åmot. Samt også Osen med Osensjøen, som byr på hvite, vakre strender og et fantastisk badevann.

Kommuneplanen er det viktigste grunnlaget vi har for å bygge framtidens Åmot. «Vilje til vekst» er vårt viktigste virkemiddel for å bygge framtidens Åmot.

Kommuneplanen inviterer til å forme og vise framtidens Åmot, se utviklingstrekkene som kommer ikke bare i år, men om 5, 10 og 15 år. Politikk er ute der folk bor. Planen må være noe som snakker til både fornuften og til hjertet, den skal være realistisk og vise framtidens utvikling.

Åmot må tørre å satse, tørre å prøve nye ting og lære. Vi skal være en forutsigbar kommune, med like muligheter for alle og ha godt forankrede beslutninger som tar utgangspunkt i kommuneplanen.

I hjertet av vår kommune skal visjonen "Vilje til vekst" stå.

*Espen André Kristiansen
Ordfører i Åmot*

Kommuneplansekretariatet:
Rådmann Randi Dørum,
Kommuneplanlegger Finn Nygård,
rådgiver Terje Bjørgmo,
arealplanlegger Mari Solbrekken og
kommunikasjonsrådgiver Nan Cecilie
Johnstad/Anette Strand Sletmoen/
Henrik Eliassen

Foto:
Forsvarsbygg, NINA, Kjell Bekkelund,
Tove Kristiansen, Trond Løvmo,
Furutangen, Hihm- campus Rena, Rena
Idrettslag, Bjørnar Hansen samt flere
kommunalt ansatte.

Grafisk utforming:
punkt&prikke grafisk design
punktpricke@me.com

Trykk:
RK Grafisk AS
www.rkg.no

Innledning

Alle kommuner skal ha kommuneplan, som skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver.

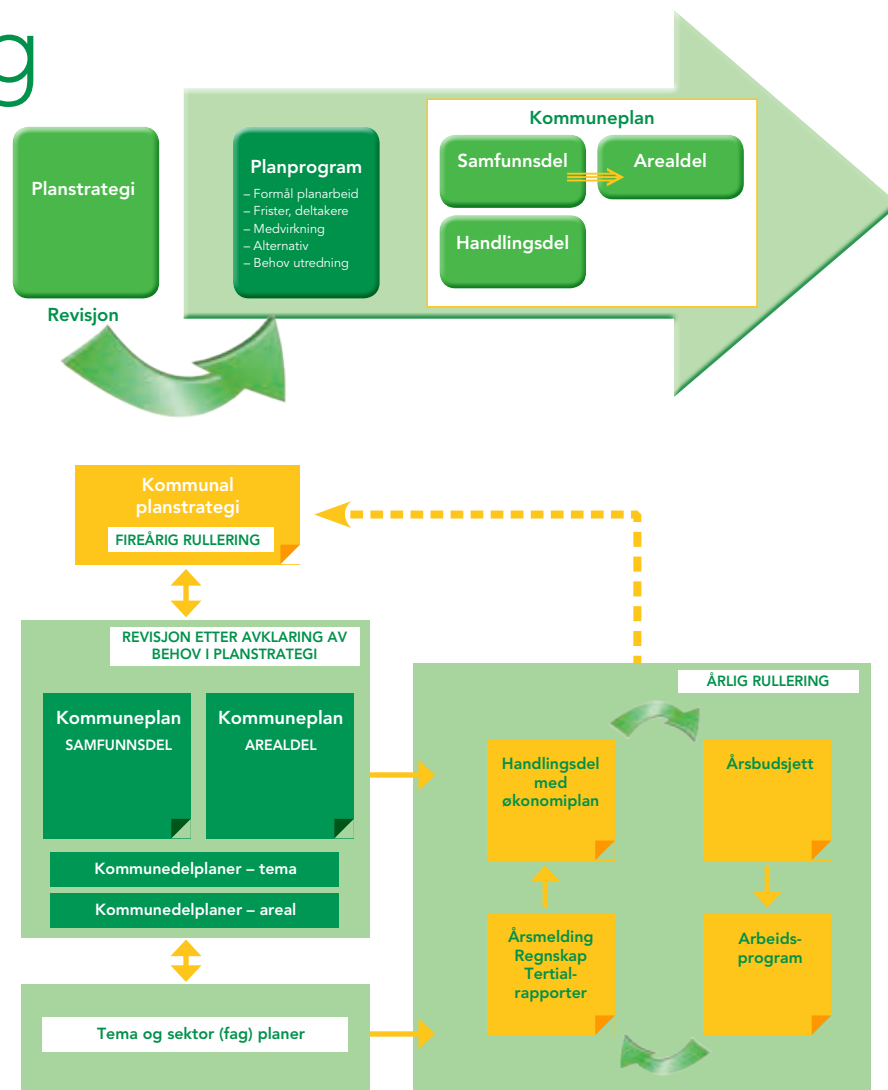
Forrige kommuneplan ble vedtatt 14. november 2002. Mye har skjedd siden den gang. Når resultatet av arbeidet med kommunal planstrategi ble lagt fram for kommunestyret 5. desember 2012, resulterte det i et klart vedtak om at gjeldende kommuneplan skulle revideres, og at revisjonsarbeidet skulle starte med samfunnsdelen, og følges opp med gjennomgang av arealdelen. Kommune- styret 30.oktober 2013 vedtok planpro- gram for arbeidet med samfunnsdelen.

Samfunnsdelen skal:

- fungere som overordnet politisk og administrativt styringsverktøy
- være et fundament for samarbeid med andre samfunnsaktører om samfunnsutvikling
- bidra til økt forutsigbarhet og tydelighet
- vise hvordan planlovens formålsparagraf om bærekraftig utvikling tas hensyn til

Samfunnsdelens handlingsprogram angir hvordan planen skal følges opp i økonomi- plan og årsbudsjett og rulleres årlig. 1. halvår 2014 ble det arbeidet med grunn- laget for den nye samfunnsdelen. Samtidig ble det gjennomført en stor organisasjonsutviklingsprosess for ny administrativ organisering i Åmot kom- mune. Kommuneplanutvalget og andre politiske utvalg har tatt for seg de store planspørsmålene; *Hva er det beste ved Åmot i dag? Hvordan ønsker vi at utvik- lingen skal være i Åmot mot 2030?* Sju administrative grupper har utarbeidet fagnotater for hvert sitt plantema. Det er gjennomført en innbygger-undersøkelse. I tillegg er det gått bredt ut ved brev, på hjemmesiden til kommunen og face book for å få planinnspill fra organisasjoner, lag, foreninger og folk flest. Det er også avvik- let et eget barn- og ungdomsseminar, gjennomført en grundig kommunaløko- nomisk analyse og utarbeidet befolk- ningsprognoser. På kommuneplanseminar 11. juni 2014 ble resultatet av arbeidet med planspørsmål, plantema og fag- utredninger, samt inntømne planinnspill, presentert og diskutert.

I 2. halvår 2014 ble plangrunnlaget videre bearbeidet til et planforslag og lagt ut til offentlig ettersyn. Folkehelse og universell utforming har

vært felles rammebetingelser for plan- arbeidet.

Etter offentlig ettersyn, og påfølgende administrativ og politisk behandling, vedtok Åmot kommunestyre i møte 6. mai 2015 samfunnsdelen og planprogram for arealdelen til ny kommuneplan for Åmot mot 2030.

Den nye samfunnsdelen innledes med informasjon om plansystemet og plan- utarbeidet, videre fulgt av en oversikt over viktige nasjonale og regionale før- inger. Plandokumentets hoveddel er todelt, der hoveddel I beskriver Åmot i dag, med underkapitler om befolkning- utvikling, sysselsetting, folkehelse, kommuneøkonomi, innbyggerundersøk- else, administrativ og politisk organiser- ing, identitet, særpreg og fortrinn. Til slutt omtales utviklingstrekk, utfordringer og muligheter vi står overfor. Hoveddel II

handler om Åmot mot 2030. Her er hoved overskriftene visjon, verdigrunnlag, strategiske hovedgrep og satsingsom- råder. Det er fire satsingsområder, med hvert sitt framtids-bilde og sett av hoved- mål og delmål. Framtids-bildet og hoved- målene har et 15-årig perspektiv, mens delmålene har et 4-årig perspektiv. Del- målene for første 4-årsperiode skal være med å danne grunnlaget for handlings- program og økonomiplan for perioden 2016-2019. De vil være styrende for hva som skal være de første tiltakene som skal bringe Åmot i ønsket retning mot 2030, dvs. i samsvar med visjon, verdigrunnlag og hovedmål i den nye samfunnsdelen. Handlingsprogram er ikke ferdigstilt som del av samfunnsdelen, men sluttføres som del av års- budsjett og økonomiplan.

Nasjonale føringer

Den nye samfunnsdelen skal være et politisk styringsverktøy for ønsket samfunnsutvikling.

Kommunens visjon, mål og satsingsområder må ses i sammenheng med et bakteppe av nasjonale og globale utviklingstrekk, samt politiske føringer fra stat og fylkeskommune.

Vi påvirkes i økende grad av globalisering, internasjonale markedskrefter og avtaler som inngås blant annet gjennom Verdens handelsorganisasjon (WTO), EU-direktiver og FN-konvensjoner. Både internasjonale og nasjonale rammer gir føringer og styringssignaler gjennom lovverk, bestemmelser og planverk. I tillegg til lover og forskrifter gis det statlige planretningslinjer, nå kalt «Nasjonale forventninger», samt statlige planbestemmelser, som skal legges til grunn ved statlig, regional og kommunal planlegging.

Plan- og bygningsloven er den mest sentrale planloven. Det framgår av formålsparagrafen at den skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner, bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser. Med bærekraftig utvikling menes en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. Planlegging og vedtak etter loven skal skje med åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter, og det skal legges vekt på langsiktige løsninger, samtidig som konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives. Loven skal anvendes til beste for så vel individet som for samfunnet.

Prinsippene om universell utforming, hensyn til barn og unges oppvekst-vilkår og estetisk utforming av omgivelsene framheves.

Det er også mange andre viktige lover og bestemmelser som det må tas hensyn til i samfunnsplanleggingen, men det fører for langt å komme nærmere inn på hver enkelt her.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging:

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging skal ivareta nasjonale interesser og nasjonal politikk i planarbeidet for å fremme en bærekraftig utvikling. I henhold til plan- og bygningsloven 2008 skal det hvert 4. år utarbeides et slikt dokument. Gjeldende dokumentet ble vedtatt 24. juni 2011, og tar opp disse hovedtemaene:

Foto: Forsvarsbygg

- Klima og energi
- By- og tettstedsutvikling
- Samferdsel og infrastruktur
- Verdiskaping og næringsutvikling
- Natur, kulturmiljø og landskap
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø.

Statlige planretningslinjer:

- Klima- og energiplanlegging i kommunene (2009): Retningslinjer for å redusere utslipp av klimagasser, og sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging.
- Om barn og planlegging (2008): Retningslinjer for å sikre at all plan- og byggesaksbehandling ivaretar hensynet til barn og unges behov for gode oppvekst-vilkår og nærmiljø gjennom riktig omfang og kvalitet av arealer og anlegg av betydning for barn og unge.
- Verna vassdrag (1994): Retningslinjer

for å unngå inngrep som reduserer nedbørfeltets verdi med hensyn til natur, -kultur- og friluftsliv.

- Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014): Retningslinjer for å oppnå samordning av bolig- areal- og transportplanlegging, bidra til mer effektive planprosesser og samspill mellom kommuner, stat og utbyggere for å sikre god steds- og byutvikling.

Statlige planbestemmelser:

- Bestemmelser om kjøpesentre (2008): Retningslinjer for å styrke by- og tettstedssentrene og legge til rette for miljøvennlige transportvalg, dvs. unngå en utvikling med byspredning, økt bilavhengighet og dårligere tilgjengelighet for dem som ikke disponerer eller ønsker å bruke bil. Det overordnede og langsiktige målet er å utvikle bærekraftige og robuste by- og

tettstedsstrukturer, som også bidrar til å redusere klimagassutslippene.

Samfunnssikkerhet og ROS

Samfunnssikkerhet har de siste årene fått økt oppmerksomhet, spesielt i kommunene. Kommunene har ansvaret for å ta hensyn til samfunnssikkerheten i sitt planarbeid. Arbeidet med samfunnssikkerhet er en kontinuerlig prosess som innebærer å skaffe oversikt over relevant risiko, og en ambisjon om å redusere risiko og sårbarhet i samfunnet. Særlig er det viktig at kommunene vurderer samfunnssikkerheten i forhold til sitt utbyggingsmønster. I mange tilfeller har det vist seg at bebyggelse og infrastrukturiltak har blitt lagt til områder som burde vært unngått.

Foto: NINA

Regionale føringer for Hedmark

Regional planstrategi 2012-2015

Det er utarbeidet regional planstrategi for Hedmark i tidsrommet 2012-2015.

Visjon i planen er at «*framtidstro og optimisme skal prege hele Hedmark – 220 000 i 2020*».

Ut fra dette er det utpekt følgende fire utviklingsområder:

o Kompetanse og næringsutvikling:

- Utdanning og kunnskap i sammenheng med næringsutvikling.
- Synliggjøre kultur for læring.
- Tilbud i forhold til behov.
- Bærekraftige løsninger.

o Infrastruktur:

- Miljøvennlig transport og sikkerhet.
- Gang- og sykkelveier ⇒ positiv helseutvikling.
- Ladbare kjøretøy.

o Klima- energi og naturressurser:

- Fornybar energi ⇒ viktig for næringsutvikling og for å løse klimautfordringen, bærekraftig utvikling, grønn profil.

- Naturressurser: Vann, landbruk (særlig bioenergi fra skog), vind.

o Attraktivitet:

- Boligbygging, sosiale møteplasser, støtte naboer, kommunikasjon, integrering.
- Jobbmuligheter.
- Godt oppvekstmiljø, gode kulturtilbud, gode barnehager, skole, helsevesen og offentlige tjenester.

Dette skal føre til samarbeid og verdiskapning gjennom bærekraftig utvikling både sosialt, kulturelt, økonomisk og miljømessig.

Andre regionale planer og føringer

- Energi og klimaplan for Hedmark 2030
- Plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv for Hedmark 2009-2012 (2014 -2017 under utarbeidelse)
- Regional plan for framtidens flerkulturelle arbeid 2009-2012
- Fylkesdelplan for vern og bruk av kulturminner og kulturmiljøer: «Kulturminner for Hedmarks framtid» 2005
- Strategisk kulturplan for Hedmark 2011-2014

- Viten og vilje – helhetlig plan for voksenopplæring i Hedmark
- Samarbeidsprogram for Hedmark er fylkesplanens handlingsdel og Regionalt partnerskaps felles handlingsprogram
- Regional plan for opplevelsesnæringene i Hedmark 2012-2014 (17)
- Nasjonal Transportplan 2014- 2023
- Handlingsplan for Riksveger 2014-2017
- Regional Samferdselsplan 2012-2021
- Handlingsplan for fylkesveger 2014-2017
- Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap (under utarbeidelse)
- Tiltaksplan for Hedmark Trafikk FKF 2014-2017.
- Handlingsprogram kollektivtrafikk 2014-2017.
- Regional plan for Rondane–Sølnkletten vedtatt høsten 2013.
- Regional plan for vannforvaltning i Glomma og Grensevassdragene, med tilhørende tiltaksprogram (under arbeid)

Begge foto: Åmot kommune

Åmot i dag

BEFOLKNINGSUTVIKLING

Siden Forsvarets etablering i kommunen siste halvdel av 1990-årene, har utviklingen i folketallet gradvis vendt seg fra nedgang til moderat økning.

Gjennomsnittlig nettoflytting i perioden 2000-2013 var +18, mens den i perioden 2009-2013 var +50. Det er beregnet to alternative befolkningsprognoser som bygger på en framskriving av disse gjennomsnittstallene for nettoflytting.

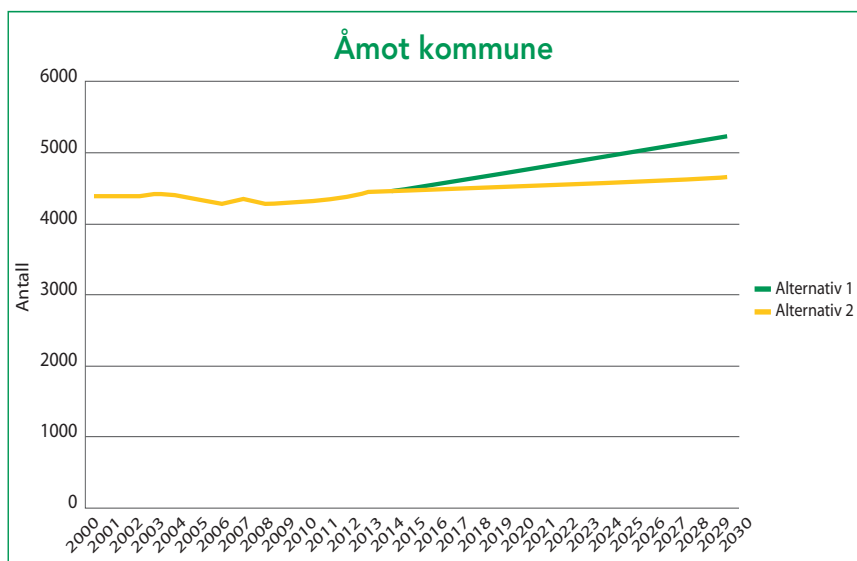
Folkemengden i Åmot kommune var 4455 personer per 31.12.2013. I alternativ 1 vil folketallet fram mot 31.12.2030 stige til 5240. I alternativ 2 vil folketallet stige svært beskjedent - til 4661. Økningen vil være sterkest for aldersgruppen 67-74 år, 75-79 år og 80-89 år. For de aller eldste (90+) vil det være en svak nedgang i antallet i perioden. Det er imidlertid viktig å være klar over at framskrivingene ikke inkluderer personer over 99 år. Det er alternativ 1 som gir vekst i de "nærende" aldersgruppene. I alternativ 1 vil aldersgruppen 35-66 år øke fra 1850 til 2014 og aldersgruppen 23-34 år fra 645 til 856. I alternativ 2 vil veksten i disse aldersgruppene være minimal (for begge aldersgruppene samlet fra 2495 til 2516).

Alternativ 1 gir dermed noe høyere fødselstall enn alternativ 2, men også her

vil man de første årene kunne forvente et fødselsunderskudd. Dette underskuddet går gradvis mot balanse i 2020. Deretter vil det være et (svært) moderat fødselsoverskudd.

Alternativ 2 oppviser derimot fødselsunderskudd i hele framskrivningsperioden, men fødselsunderskuddet minker suksessivt. Nettoflyttingen i alternativ 2 forutsettes å være 18 personer per år fra og med 2014. På grunn av fødselsunderskuddet gir dette en moderat endring i folkemengden.

Deset vil i alternativ 1 ha en stabil folkemengde på om lag 200 personer, med noe økning i slutten av perioden. I alternativ 2 vil folkemengden synke moderat. Haugedalen vil også ha en stabil folkemengde i alternativ 1, mens folkemengden vil synke noe i alternativ 2. I «Kommunesenter» vil folkemengden i alternativ 1 øke fra 3137 per 31.12.2013 til 3896 ved utgangen av 2030. Folkemengden i "Kommunesenter" vil også øke i alternativ 2, men mer moderat til 3461. Osen vil i alternativ 1 fortsette en nedadgående trend, men nedgangen flater noe ut i slutten av perioden. I alternativ 2 vil nedgangen være noe større. Åsta vil i alternativ 1 få en moderat vekst i folkemengden, mens i alternativ 2 vil folketallet være stabilt i hele perioden.

Folkemengden i Åmot kommune var på 4.455 personer per 31.12.2013.

Visste du at...

Visste du at Åmot er nordgrensa for spissnutet frosk og for andemuslingen som befinner seg i Prestsjøen?

Visste du at Gråfjellet er Åmots høyeste fjelltopp 1.009 moh, (har primærfaktor 360), og høyeste punktet i kommunen ligger i Himmelkampen 1.062 moh (har primærfaktor 5 og er ikke definert som selvstendig topp)?

Visste du at deler av Osen (unntatt Slemdalen og Osdalen) fra 1780- årene til 1880 lå til Trysil, og at deler av Blikberget i 1857 ble overført fra Elverum til Åmot?

Visste du at Granlund nord på Rena har høy verdi som historiske kilde? Det var landhandleri her da jernbanen kom, og senere gardsbruk, hotell og kommunale kontorer. Den norske generalstaben ble innkvartert like etter krigsutbruddet i 1940.

SYSSELSETTING

Kommunal tjenesteyting er stor og økende, men veksten i statlig tjenesteyting er større.

Høgskolen i Hedmark er en svært viktig ressurs for lokalsamfunnet og næringslivet. Den kompetansen som både de ansatte og studentene representerer, er et klart fortrinn for den videre utviklingen av Åmot. Det er viktig å synliggjøre hvilken ressurs Høgskolen utgjør i lokalsamfunnet. Det samme gjelder for de ansatte i Rena Leir og deres familier, som innehar en betydelig kompetanse som lokalsamfunnet kan nytte godt av.

Kommunen har investert mye i infrastruktur i Åmot. Mange tiltak er en direkte konsekvens av Forsvarets etablering av Rena Leir. Gjennom samarbeid med Forsvaret er det investert i skoler, barnehager, veg, vann og avløp de siste årene. De to største samarbeidsprosjektene er kanskje likevel det nye kulturhuset og idrettsparken ved Rena Leir, som begge kan framheves som betydelige fortrinn for Åmot.

Det er mange arbeidsplasser i Åmot, derfor også mange som pendler inn til kommunen. Til daglig er det 2500 personer som jobber i Rena Leir, hvorav cirka 500 personer har bostedadresse i Åmot. I tillegg er det mange studenter som bor på hybel og unge som bor i Forsvarets hybler som ikke melder flytting, men likevel bor i kommunen.

Åmot og Sør-Østerdalen har en svært stor innpendling, men framstår i offentlig statistikk som områder med stor netto utpendling. Dette skyldes at Forsvarets arbeidsplasser ikke registreres i kommunen/regionen.

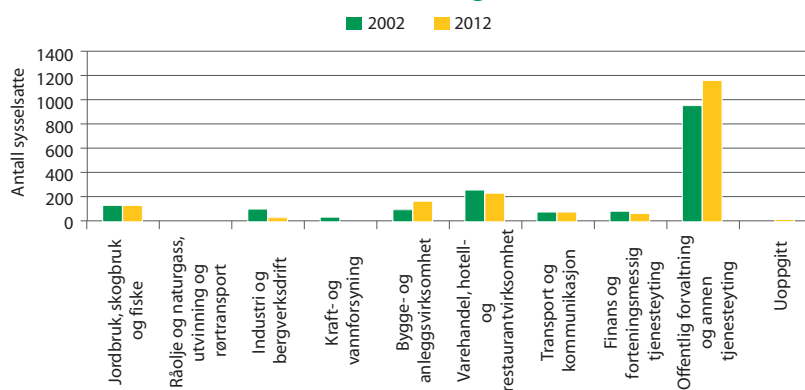
Kommentar: Tabellen omfatter sysselsatte bosatt i Åmot, ikke innpendlere, herunder et stort antall forsvarsansatte i Rena Leir.

FOLKEHELSE

Folkehelseinstituttet (FHI) oppsummerte hovedtrekkene i Åmot kommunes folkehelse i et folkehelsebarometer pr. januar 2012. Temaene er valgt ut fra et forebyggingsperspektiv.

- Andelen eldre over 80 år i 2020 er estimert til å bli høyere enn i landet som helhet.
- Andelen med videregående eller høyere utdanning er lavere enn landsnivået.
- Andelen barn med enslig forsørger er ikke entydig forskjellig fra landsnivået.

Næringsstruktur målt i antall sysselsatte for årene 2002 og 2012

- Åmot kommune har en høy andel unge som mottar sosialhjelp
- I Åmot kommune er det en større andel enn i landet for øvrig som mottar spesialundervisning
- Frafallet i videregående skole er høyere enn i landet som helhet.
- Overvekt blant menn er mer utbredt enn i landet som helhet
- Røyking blant kvinner er høyere enn for landet som helhet
- Andelen med psykiske symptomer og lidelser er lavere enn i landet som helhet
- Hjerte- og karsykdom, lungekreft og kols er mer utbredt enn i landet som helhet

KOMMUNEØKONOMIEN

Åmot har et inntektsnivå per innbygger godt over gjennomsnittet for landet og KOSTRA gruppe 02. Det er særlig statlig rammetilskudd, overføringer med krav til motytelse, eiendomsskatt og andre salgs- og leieinntekter som gir høye inntekter, mens skatt på inntekt og formue og andre statlige overføringer trekker ned.

Til tross for relativt høye inntekter, har Åmot hatt dårligere inntektsutvikling per innbygger enn sammenligningskommunene regnet fra 2003, men bedre enn både landet uten Oslo dersom veksten beregnes i forhold til inntektsnivået i 2004.

Andelen lønn og sosiale utgifter har holdt seg stabil gjennom hele perioden og utgjør i dag 58 % av de samlede drifts- og finansutgiftene. Dette er noe lavere enn gjennomsnittet for landet og KOSTRA gruppe 02 (hhv. 61,3 og 63,3 %). Andelen som går til kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon har vært tilsvarende stabil de

siste årene, og utgjorde i 2013 knappe 20 % av utgiftene. Dette er høyere enn gjennomsnittet for andre kommuner (14,1 %). De relativt sett største endringene, og samtidig svingningene, har vært for kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon, overføringer og finans.

Åmot har høy nettogjeld pr innbygger. Størstedelen av investeringene de senere årene er lånefinansiert og lånefinansieringsgraden har økt. Store investeringsutgifter i 2011 og 2012 har medført økte renter og avdrag over driftsbudsjettet til tross for historisk lav og gradvis fallende rente etter finanskrisen i 2008. Økte finanskostnader betyr mindre penger til drift av tjenestene. Ved høyere rente vil den negative utviklingen forsterkes. Når det gjelder tendensen på dette området, skiller Åmot seg likevel ikke vesentlig fra flertallet av norske kommuner.

Åmot bruker relativt sett mer ressurser per innbygger til barnehage, sosialomsorg, administrasjon og styring og til kultur enn gjennomsnittet for KOSTRA gruppe 02. Kommunen bruker mindre på grunnskole, helse og barnevern, og ligger på gjennomsnittet for pleie og omsorg. Åmot har høy barnehagedekning. Høy dekningsgrad bidrar til å forklare at kommunen bruker relativt sett mer til barnehager per innbygger 1-5 år enn gjennomsnittet av kommunene i KOSTRA gruppe 02.

En høy andel eldre over 80 år er beboere på institusjon. Høy dekningsgrad gir mulighet for å tilby institusjonsplass til flere eldre med relativt tungt pleiebehov, som igjen kan være en årsak til at kommunen har relativt lave utgifter til hjemmetjenester per mottaker av tjenesten.

INNBYGGERUNDERSØKELSEN

Utvalget for undersøkelsen er alle husstander i Åmot. Kommuneplansekretariatet mottok 481 svar, noe som innebærer en svarprosent på 20.

Om svarfordelingen:

- **Kjønn** - det er noen flere kvinner enn menn som har svart.
- **Alder** – det er en grov inndeling i aldersverdier. Svarfordelingen blant de yngste aldergruppene synes å være noe underrepresentert, mens de andre gruppene er tilsvarende overrepresentert. Det er størst svarprosent i aldersgruppen 40 – 66 år.
- **Utdanningsnivå** – Det er tilnærmet lik prosentvis fordeling mellom respondenter med «fullført videregående utdanning» og «fullført universitet og høyskole» (hhv. 39,5 og 39,1 prosent). Et viktig spørsmål er om dette gjenspeiler fordelingen mht. utdanningsnivået i befolkningen i kommunen (jf. representativitet). Det kan her se ut til at det er en skjevfordeling mht. utdanningsnivå. *(For å kompensere for mulige skjevheter i utvalget kan dataene vektet – da må man i så fall benytte egne statistikkverktøy).*

- **Husstandsstørrelse og alderssammensetning:** det er høyest svarprosent blant de som er 2 personer i husholdningen og blant de som er i aldersgruppen 40 – 66 år.
- **Boligtype og eierforhold:** et stort flertall av respondentene bor i eneboliger og er selveiere (hhv. 84,4 og 88,7 prosent).
- **Botid:** et stort flertall av respondentene har bodd i kommunen i 15 år eller mer (72,3 prosent).
- **Fødested:** 95,2 prosent av respondentene er født i Norge.

Tema «Næring og arbeid»:

Her er det en relativt høy andel av befolkningen som svarer at de ikke vet om mulighetene for å få arbeid innen rimelig avstand fra hjemmet (30,5 prosent) og muligheter for å etablere egen virksomhet (59 prosent). Disse svarene må tolkes i lys av egen lokal kunnskap og hvem som har besvart (er det f.eks. vurdert som et ikke så relevant tema for flertallet som har besvart?)

Tema «Transport og tilgjengelighet»:

Dette er et temaområde der et stort flertall av respondentene gir lav score.

Et relativt stort flertall er svært misfornøyd med standard på veier/gater, tilrettelegging for syklist og med kollektivtilbudet (både innenfor kommunen og inn/ut av kommunen).

Tema: «Miljø i kommunen»:

Her gir et stort flertall av respondentene høy score. Innenfor områdene som omhandler kvalitet på drikkevannet, sortering av avfall for gjenvinning, henting av avfall, luftkvalitet og støynivå er respondenten er svært eller veldig godt fornøyd.

Tema: Klima og energi:

En stor andel av respondentene (61,3 prosent) svarer at de ikke vet om hva som er kommunens innsats for å møte klimautfordringene fremover. Dette svaret må bl.a. tolkes ut i fra kommunens egne kunnskaper på dette området.

Tema: «Natur, landskap, friluftsliv og levemåte»:

På spørsmålene som dreier seg om tilrettelegging for friluftsliv, oppvekstmiljø for ungdom og bosted for eldre, er det relativt høy score blant respondentene. Også svært positivt

«Utviklingen og tilretteleggingen i Osen-området har vært positiv.»

«Åmot er en god plass å bo.»

Foto: Kjell Bekkelund

Vilje til vekst

innenfor temaet om naboskap og sosialt fellesskap. En relativt høy andel av respondentene vet ikke om kommunens hjelp til personer som er i vanskelige livssituasjoner (46,6 prosent).

Tema: «Boligtilbud»:

Her er det en stor andel som svarer at de ikke vet om mulighetene de har til å skaffe seg leilighet, bolig eller tomt. Dette bør nok ses i sammenheng med kjennetegn ved respondentene (et flertall er i en aldersgruppe som er etablert, har egne boliger osv.)

Tema: «Trygghet» og «Kommunen som bosted»:

Et stort flertall av respondentene gir høy score på temaene om opplevelse av trygghet i området der de bor og i kommunen. En relativt stor andel vil

også anbefale andre å flytte til kommunen.

Tema «Møte med din kommune»:

Det er et flertall av respondentene i undersøkelsen som gir negativ score til kommunens politikere innenfor temaer som omhandler muligheter til å kunne påvirke beslutninger og hvordan kommunen følger opp det som har blitt lovet. Dersom man slår sammen de lavest mulige score-verdiene (1-2) og de høyeste (5-6) er det et mønster i disse svarene.

Tema «Tillit»:

Innunder dette området kan man spesielt trekke frem spørsmålet om innbyggerne har tillit til at kommunen behandler like saker likt. Her er det et flertall som gir lav score (31,4 prosent gir

verdiene 1-2). På spørsmål om kommunen følger lover og regler er det en relativt stor andel som gir høy score (29 prosent gir verdiene 5-6).

Tema «Omdømme» (helhetsvurdering):

På spørsmålet om man tror at kommunen har et godt omdømme fordeler svarene seg fra middels til høy score. 26,7 prosent av innbyggerne gir høy score (verdi 5-6), og 26,3 prosent gir score ut i fra verdien 4. Det vil si at innbyggerne i hovedsak mener kommunen har et generelt godt omdømme.

«Hjemmetjenesten er i forkant – langt bedre enn i nabokommunene – veldig bra.»

«Gjør noe i distriktene, ikke bare i Rena sentrum.»

«Legetjenesten fungerer bra. Det er alltid hjelp å få.»

«Gode oppvekstvillkår. Gode aktivitetsmuligheter. Bra kulturaktivitet.»

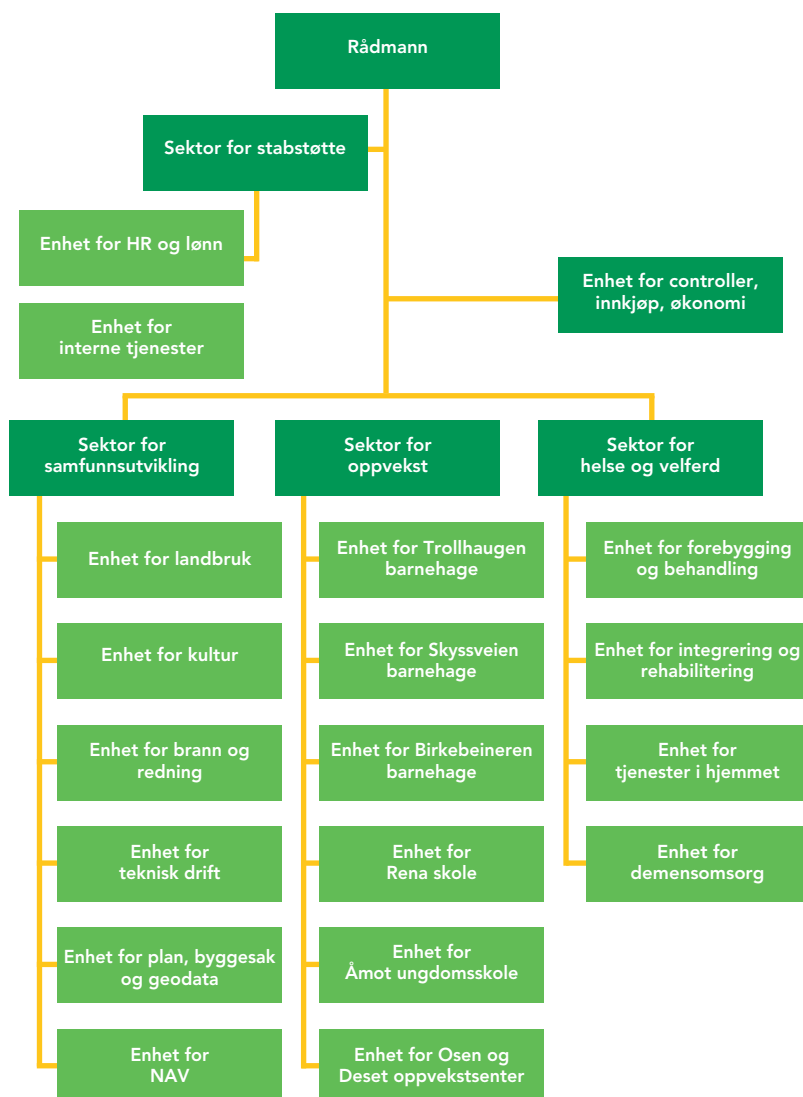
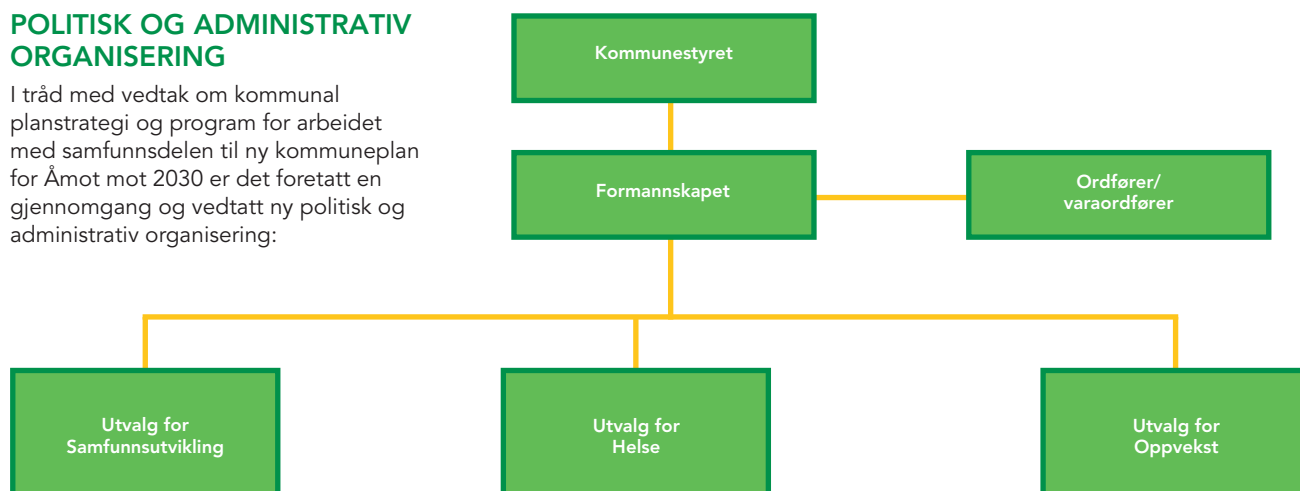

Foto: Tove Kristiansen

POLITISK OG ADMINISTRATIV ORGANISERING

I tråd med vedtak om kommunal planstrategi og program for arbeidet med samfunnsdelen til ny kommuneplan for Åmot mot 2030 er det foretatt en gjennomgang og vedtatt ny politisk og administrativ organisering:

Vilje til vekst

ÅMOT- SAMFUNNETS IDENTITET, SÆRPREG, OG FORTRINN

1. «Der elvene møtes»; Åmot kommune ligger idyllisk til med et rikt dyreliv og mange naturressurser. Skogen og vassdragene har vært de viktigste inntektskildene. Ved å-møtet på Rena møtes Norges største elv Glomma sin største sideelv Rena. Åmot kan by på mange naturopplevelser for store og små, fastboende og turister. Renaelva er ei internasjonalt kjent fiskeelv, langs Osensjøen finner man hvite badestrender – her i kommunen er det gode muligheter for friluftsliv og naturopplevelser.
2. «Der kunnskap og kompetanse bygges»; vi har gode utdanningsmuligheter og jobbmuligheter hos oss i Åmot– Høgskolen i Hedmark campus Rena, Åmot kommune, Forsvaret - og også gründere med egne ideer lykkes i kommunen. Både forsvar og høgskolen i Hedmark er store utdanningsinstitusjoner i nasjonal sammenheng. Åmot vil derfor være et nasjonalt sivilt-militært utdanningscenter.
3. «Midt i skogen, likevel urbant»; Åmot kommune er plassert i landlige Østerdalen, men i kommunesentret Rena er det likevel et bredt handels- og servicetilbud og et godt utviklet næringsliv. Her finnes det meste!
4. «Kort til det meste»; Åmot ligger sentralt til langs riksvei 3 på veien mellom Oslo og Trondheim, og stasjonsbyen Rena er et viktig stopp langs Rørosbanen. Det er bare 1,5 timers kjøretur til Oslo lufthavn, hvorav mer enn halvparten er på moderne 4-felts motorvei. Med andre ord; det tar ikke lang tid å komme seg ut i verden!
5. «Rikt kultur- og idrettsliv»; Rena er Birkebeinerbyen i Østerdalen. Her er også de tradisjonsrike Renabakkene. Vi har et flott kulturhus som byr på mange kulturelle arrangementer av ulike slag, og moderne idrettsanlegg med et yrende og aktivt idrettsmiljø både sommer og vinter. Det er nok å finne på i Åmot, og alle muligheter til å holde seg sunn både i kropp og sjel!
6. «Trygt og inkluderende»; Med sin beliggenhet midt i Hedmark, sitt velutbygde kommunesenter Rena og de levende grendene Deset og Osen, oppleves kommunen som et trygt og godt sted å vokse opp. Åmot har åpne og inkluderende trossamfunn, som arbeider sammen med både kultur, skole, barnehager og forsvar. I Åmotsamfunnet er det mulig å leve det gode livet.

Visste du at...

Visste du at bygningsmiljøet Sanssouci syd for Rena torg er det eneste som står igjen av den omfattende bygningsmassen på den opprinnelige gården Moen søndre, og at Anne-Cath. Vestly hadde sine barneår her?

Visste du at kommunens «ansvars-art» og kommuneplante blant rødliste-arter i Norge er Doggpil?

Karikaturtegning av Vidar Sandbeck utført av Rune Johan Andersson i 1982.

«Men når je har lagt meg da ligg je å tenkjer at alt det je ønsker og gjinne vil nå det er som e stjerne som glitrer og blenkjer og vinker på himmel'n langt ut i det blå...»

Fra Vidar Sandbecks vise
«Så er je lita»

UTVIKLINGSTREKK, UTFORDRINGER OG MULIGHETER

Samfunnstrender

Økende sentralisering, mer bruk av digital kommunikasjon, større krav til kunnskap og kompetanse, flere eldre, større press på velferdsstaten, strammere kommuneøkonomi og kommune-reform, er blant de dominerende utviklingstrekkene i dagens norske samfunn. Fritidssamfunnet gjør seg også mer og mer gjeldende. Samtidig blir vi stadig sterkere påvirket av det som skjer i verden for øvrig.

Hjørnesteiner i Åmot-samfunnet

Åmot er en mindre innlandskommune, men er likevel en av landets største skogkommuner. Åmot har også tradisjonelt skilt seg ut ved å være vertskommune for bedrifter, institusjoner og anlegg med regional og nasjonal- og også til en viss grad internasjonal betydning. Blant disse er Høgskolen i Hedmark, avd. Campus Rena, Rena Leir og Østerdal Garnison, Renabakkene, Birkebeinerarrangementene, Rikssenter for Fall-skjermhopping på Østre Æra, handels- og turistnæringen for å nevne noen. Dette har gitt, og gir fortsatt, Åmot en

unik mulighet til å innta en aktiv rolle som samfunnsutvikler. Skogen, og institusjonene og anleggene som Åmot er vertskommune for, er hjørnesteiner og bærebjelker for den lokale identiteten, og viktige drivkrefter i framtidig utvikling. Gjennom aktiv formidling av kunnskap om kommunen og lokalhistorien, godt samarbeid og strategisk tilrettelegging, skapes det grobunn for økt verdiskapning og mer mangfold av opplevelser i lokalsamfunnet.

Mange arbeidsplasser

Åmot kommune har flere store arbeidsplasser som medfører at det er mange som arbeider her, og etter Forsvarets etablering like før århundreskiftet har det vært gjennomsnittlig netto innflytting og økning av folketallet. Det er likevel en utfordring at en stor andel av Forsvarets 2.500 ansatte i Rena Leir pendler.

Kommunen må vurdere tiltak som kan stimulere til økt tilflytting fra de ansatte og barnefamilier.

Attraktivitet og bolyst

Tilfredsstillende handels- og servicetilbud, sentrumsmiljø, kulturtilbud og boligilbud er avgjørende for at kommunen skal framstå som attraktivt for næringslivet, lokalbefolkningen og en

økende hyttebefolkning. Med tanke på økt bosetting er det særlig viktig i forhold til ansatte ved Høgskolen, Forsvaret og i kommunen, som representerer store arbeidsplasser. Oppfølging av veteraner er vesentlig for å være en god vertskommune for Forsvaret. Det er også viktig å ha et boligtilbud tilpasset unge, enslige, et økende antall eldre samt flyktninger/innvandrere, som kan ha spesielle behov.

Mye er bra, og bedre skal det bli!

Det er et godt idretts- og kulturliv i Åmot, og et bredt spekter av frivillige organisasjoner. I forbindelse med forsvarsets etablering har det de siste to-tiårene kommet på plass nytt kulturhus i Rena sentrum og et moderne idrettsanlegg i samarbeid med Forsvaret i Rena leir. Åmot ble for øvrig plukket ut som kulturkommunen i Hedmark for 2009. I samme periode er det bygget nytt renseanlegg og nytt vannforsyningsanlegg, og det tidligere industriområdet i Rena syd er utviklet til en ny del av tettstedet, tilrettelagt med veger og annen infrastruktur, samt barnehage, omsorgsboliger og leilighetsbygg og med stort potensiale for videre utvikling. Det er lagt ut nye boligområder på Tallmoen og i Grinihagen. Rena sentrum og Rena leir er forsynt med fjernvarme basert på bioenergi.

Vilje til vekst

Foto: Trond Løvmo

Vilje til vekst

Tollef Kildes gate med tiliggende område i Rena sentrum er opprustet til miljøgate. I Osen har det skjedd en formidabel utbygging av hytter med tilhørende aktivitetsanlegg, campingplasser og båt-havner. Osmundsanden regionale frilufts-område framstår med sin 1000 meter lange sandstrand, som en av landets flotteste badestrender, og Osnasset har fått offisiell status som «typisk turistområde». Her er det bygd ny butikk og etablert reiselivs-anlegg i tilknytning det gamle skogskoleområdet. På Deset er det en positiv utvikling rundt den ny-etablerte Deset fiskecamp, med basis i Renaelva, som er en av landets beste ørretelver. Og ikke minst åpner Miljø-verndepartementets godkjenning av ny Regional plan for Rondane åpnet mulighetene for videre utvikling av turisme og reiseliv i Åmot vestfjell.

Beliggenhet og tilgjengelighet

Åmot kommune er sentralt beliggende i Hedmark, med Rv.3 og Rørosbanen i nord-sydgående retning, og Fv.215 i nordøstlig retning, knyttet tett opp til kommunesenteret. Det er relativt kort avstand og reisetid til regionsenteret i Elverum (28 km), fylkessenteret på Hamar (60 km) og Oslo (170 km). Økt antall pendlere og høyskolestudent-

er medfører et behov for flere togav-ganger til og fra Rena både på dagtid og kveldstid. Flere avganger og elektrifi-sering av Rørosbanen er viktig for økt bo-setting og næringsutvikling i hele Øster-dalen. Et stadig økende antall studenter, vernepliktige, pendlere og skoleungdom har behov for et langt bedre togtilbud. For næringslivet ville også elektrifisering av Solørbanen ha positiv betydning, jf. aksens havn til havn Trondheim - Gøteborg.

Mangelfull kollektivtransport dekning til og fra grendene er særlig problematisk for de eldre og ungdom. Spesielt i grendene og hytteområdene er det fortsatt av ustabil og mangelfull mobil- og bredbånds dekning.

Pågående Inter-City utbygging med dobbelt-spor på jernbanen og firefelts-utbygging av E6, fra Oslo mot Hamar, samt oppgraderingene på Rv.3, innebærer en kraftig forbedring av sam-ferdselsforholdene til og fra Åmot og Østerdalen som helhet. Det arbeides aktivt både fra Østerdalskommunene og fylkeskommunen for flere avganger, og på sikt elektrifisering, på Rørosbanen/ «Østerdalsbanen».

Når det gjelder det lokale kollektiv-trafikktilbudet, siktes det i den nye til-taksplanen for Hedmark Trafikk i større

grad mot et bestillingsrute-system, såkalt Flex-tilbud, som dersom det gis prioritet kan åpne for nye og mer fleksible transporttilbud for grendene og den spredte bosettingen.

Kravet om god digital infrastruktur og kompetanse blir generelt sett stadig viktigere etter hvert som digital kom-munikasjon og informasjon gjør seg mer gjeldende i samfunnet. Utbygging av mobil- og bredbåndsnettet, er viktige nasjonale satsingsområder som må komme hele kommunen til gode, ikke minst av hensyn til framtidig utvikling av velferdsteknologi og offentlig service og informasjon.

Sykehuset på Elverum er en hjørne-steinsbedrift også for Åmot. Videre vekst og utvikling av sykehuset vil ha betydning for befolkningens tilgang til helse-tjenester og regionens grunnleggende beredskap. Sykehuset på Elverum er en stor og viktig arbeidsplass i regionen.

«Føre var», tilpasning og vedlikehold

Utviklingen vi ser innenfor klima og terrorvirksomhet representerer globale trusler som Norge og vår kommune må ta inn over seg. Livsstilssykdommene i den vestligere verden rammer også Åmot. I vårt land og i vår kommune er det lite fattigdom og ulikhet sammen-

Begge foto: Åmot kommune

lignet med de fleste andre, men det er en økende tendens. Forskning viser at utdanning har utjevne effekt og positiv betydning for folkehelse. Det er derfor en utfordring at flere av de typiske livsstilsykdommene har relativt stor utbredelse, og at utdanningsnivået og fullføringsprosent på videregående skole fortsatt ligger på et for lavt nivå, i forhold til store deler av landet for øvrig. Et annet utfordringsområde, både nasjonalt og lokalt, er det økende etterslepet på vedlikehold av offentlig infrastruktur og bygningsmasse. Driftsproblemer og reparasjoner kommer i kjølevannet av dette, og resulterer i nedsatt funksjonalitet og ekstrakostnader. Det er økende bevissthet i samfunnet om at vi i større grad må satse på forebygging i stedet for å komme i etterkant og reparere skader som har oppstått. Når det gjelder de store, globale truslene, har utviklingen kommet dit at vi lokalt først og fremst må gjøre tilpasningstiltak for å redusere skadene av uønskede hendelser. Og det er viktig nok. Når det gjelder folkehelse, utdanning og vedlikehold av bygningsmasse og infrastruktur, er situasjonen derimot slik at vi lokalt i større grad kan foreta grunnleggende endringer som retter opp og forhindrer.

Næringsutvikling og kommunale oppgaver

Kommunens primæroppgaver er å sørge for god forvaltning, tjenesteyting og infrastruktur til sine innbyggere og næringslivet. Primæroppgavene for kommunen må løses på en tilfredsstillende måte. Det er et vilkår for å kunne være en attraktiv kommune med et godt omdømme, som igjen er en viktig forutsetning for bolyst, økt bosetting og framtidig næringsutvikling. Kommunen må selv sørge for å utvikle sin organisasjon på en måte som gjør at den kan møte framtidens utfordringer. Ved å ivareta rollen som samfunnsutvikler kan kommunen i tillegg bidra til økt verdiskaping i samarbeid med næringsliv, organisasjoner og enkeltpersoner. Viktigheten av kommunal innovasjon og kommunens rolle som samfunnsutvikler, også i et regionalt perspektiv, må tydeliggjøres. Og ikke minst må interkommunalt samarbeid styrkes. Samtidig må betydningen av kunnskap og bevissthet om næringsutvikling og entreprenørskap få større plass i hele Åmot-samfunnet. Særlig oppmerksomhet må rettes mot nyskaping med utgangspunkt i lokale ressurser og videreutvikling av eksisterende bedrifter.

Visste du at...

Visste du at det første hoppet i Norge over 100 m ble utført av Asbjørn Aursand i Renabakken i 1957, og målte 101,5 meter?»

Visste du at vegen over Pilgrimskjæret og Åmot kommunes Tusenårssted på Nesvengen har offisiell status og merket som pilegrimsled, og er en del av Olavsvegene i Norden til Nidaros som er knyttet til de Europeiske kulturvegene?

Visste du at det i følge SSB-statistikk er 290 første generasjons innvandrere fra 32 ulike land i Åmot i 2015?

Foto: Furutangen

Vilje til
vekst

Åmot mot 2030

VISJON

Åmot 2030: Vilje til vekst

Visjonen utfordrer både kommunen som organisasjon og som samfunn. Det innebærer vilje til å gripe mulighetene, med utgangspunkt i den virkeligheten kommunen befinner seg i - for å opprettholde god velferd for innbyggerne.

Økt folketall og lokal verdiskaping gir grunnlag for bedret kommuneøkonomi. Sterkt fokus på attraktivitet, bolyst og livskvalitet, utdanning og entreprenørskap anses som nødvendige forutsetninger.

Hva vil Åmot med visjonen sin: For framtida skal Åmot være et «ja-samfunn» der innbyggerne løfter hverandre, skaper optimisme og fokuserer på utvikling, bærekraftighet, endringsvilje og egeninnsats, samt sprenger grenser i forhold til hvilke muligheter som finnes i samfunnet vårt.

«Ha respekt for historien! - for den forteller alt om nuet»

«Når nye ideer og visjoner fremmes må de framstå som bedre enn de som er i dag, også for omgivelsene»

«Din virkelighet for deg, er like viktig som min virkelighet for meg!»

«Ivareta naturmiljøet og kulturarven»

VERDIGRUNNLAG

Åpen Motivert Offensiv Tillitsskapende

Åpen – ærlig, se mulighetene, transparent (synlig), ta til seg nye impulser, være en god vertskommune, inkluderende.

Motivert – mot til å stå sammen, være modige, motivere hverandre, mot til å ta imot andre kulturer, mot til å utvikle oss/tenke nytt.

Offensiv – være engasjerte, deltakende og innovative.

Tillitsskapende – innbygger til innbygger, troen på at vi vil hverandre godt, trivsel og trygghet i hverdagen.

Foto: Åmot kommune

STRATEGISKE HOVEDGREP

Strategiske hovedgrep er felles veivalg og kjøreregler som er satt opp for arbeidet med utvikling av Åmot-samfunnet mot 2030.

- **Bærekraftig utvikling med kunnskap og kompetanse**

Økt kunnskapsnivå og kompetanseutvikling er forutsetninger for en bærekraftig vekst, som sikrer at utviklingen ivaretar våre behov i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners mulighet til å dekke sine.

Et kvalitativt godt boligtilbud, service-tilbud, kulturliv og naturmiljø er viktig for å oppnå økt tilflytting. Flere bo-satte gir mer handel. Det sporer også til vekst innenfor andre deler av næringslivet, og har positiv betydning for kommunens økonomi og handlefrihet. En kommuneøkonomi i balanse er på sin side nødvendig for at kommunen skal kunne gi god service og tilrettelegge for gode levekår og livskvalitet.

- **Folkehelse og universell utforming**

Kommunens hovedfunksjon er å bidra

til at innbyggerne skal kunne realisere mulighetene for "det gode liv", med god folkehelse, sikker oppvekst for barn og ungdom og skoler med gode læringsmiljøer. Tilrettelegging av lokalsamfunnet med universell utforming, slik at «alle er med», er et av de viktigste virkemidlene for å oppnå dette.

- **Offentlighet, samarbeid og kommunikasjon**

Åpenhet og offentlighet innebærer at alle skal ha tilgang til den informasjonen som er nødvendig for at de skal kunne ivareta sine interesser, enten som direkte berørt eller som interessert på annen måte. Medvirkning betyr at innbyggerne i samfunnet er med på å påvirke sin framtid. Flere sentrale lover regulerer kommunens plikter og innbyggernes rettigheter på dette området.

Åpenhet er i seg selv en forutsetning for tillit. Kommuneorganisasjonen må ivareta en rekke oppgaver som krever spesialisert kunnskap, og som på mange måter berører innbyggere og

næringsliv. Samarbeid og kommunikasjon er viktig for å få fram ressursene til hver enkelt til det beste for fellesskapet. Samarbeid bygger på ulik, men likeverdig kunnskap. Godt samarbeid og god kommunikasjon avhenger av i hvilken grad vi makter å forstå og ta hensyn til hverandres virkelighetsoppfatning.

- **Ressursstyring og samordning**

Kommunens evne til å imøtekomme nye krav, og disponere de menneskelige og økonomiske ressursene på en godt organisert og effektiv måte, blir stadig viktigere. Det gjelder både av hensyn til innbyggerne, den enkelte ansatte og kommuneøkonomien i seg selv. Samordning er et virkemiddel i den sammenheng, i form av «overordnet styring» og «tverrgående kommunikasjon», «gjensidig tilpassing», «direkte kontroll eller tilsyn» og «standardisering av arbeidsprosesser og resultater».

Foto: Åmot kommune

Satsningsområder

For å legge til rette for ønsket utvikling av kommunen mot 2030, er det med bakgrunn i beskrevne utviklingstrekk, utfordringer og muligheter prioritert fire sektorovergrepene felles satsings-

områder. Innenfor hvert satsingsområde er det satt opp retningsgivende hovedmål og delmål for kommunen som helhet, og for handlingsprogrammer innenfor hver kommunal sektor. Dette

illustrerer hvordan ting henger sammen, og hvordan kommunen gjennom større innsats på utvalgte satsingsområder vil bidra til positive effekter og gi muligheter for utvikling i ønsket retning.

Foto: Åmot kommune

SATSINGSOMRÅDE 1:

Åmot som bosteds- og vertskommune

Framtidsbilde:

«Samhold og dugnads-
ånd» Et oversiktlig og demokratisk
lokalsamfunn med kompetanse-
arbeidsplasser, og muligheter for et
trygt, moderne liv nær naturen og
varierte kultur- og tjenestetilbud

Hva vil vi? (hovedmål med 15-årsperspektiv 2016-2030):

- Framstå som en attraktiv kommune for
ALLE som oppholder seg her
- At flere som har sin arbeidsplass i
kommunen bosetter seg
- Ha økt tilflytting og økning av
innbyggertallet- minst 5.000 i 2030!
- At Rena som kommunesenter skal
videreutvikle sine kvaliteter som en
moderne og miljøvennlig bygdeby,
med særpreg, identitet og gode
vare- og tjenestetilbud

- Ha levende grender
- Være en framtidsrettet vertskommune
for bedrifter, organisasjoner og
kommunesamarbeid

Hva gjør vi? - delmål med 4-årsperspektiv 2016-2019:

- Sørger for forventningsavklaring og
gjensidig samarbeid med Høgskolen,
Forsvaret og Birkebeinerarrange-
mentene
- Sørger for arealdisponering og
infrastruktur som legger godt til rette
for næringsutvikling, varierte
boligtilbud og tjenesteyting
- Stimulerer til etablering av nye bolig-/
leilighetsbygg med integrerte
servicetjenester i kommunesenteret
tilpasset den eldre del av befolkningen
og bosetting av flyktninger/
innvandrere
- Oppdaterer planer for trafiksikkerhet,
grønnstruktur, idrett- og kultur og
kulturvern
- Arbeider for utbygging av manglende
gang-sykkelveg forbindelser innenfor 4

km i Rena-området, samt Osen og
Deset

Delmål for neste 4- årsperiode:

- Videreutvikler kommunal informasjon
og sprer kunnskap om Åmotnaturen,
kulturarven og nærmiljøet
- Arbeider for at Åmot får flest mulig
vertskommuneoppgaver i forhold til
interkommunalt samarbeid

Visste du at...

Visste du at bygdesenteret i
kommunen før var i Åsbygda, og
at både navnet Rena og
tettstedet her oppsto som følge
av framføringen av jernbanen?

SATSINGSOMRÅDE 2:

Kollektivtrafikk og digital infrastruktur

Framtidsbilde:

«Åmot midt i væla» Gode kommunikasjoner i alle deler av kommunen og i Østerdalen

Hva vil vi?

-hovedmål med 15-årsperspektiv 2016-2030:

- Elektrifisere - og bedre togtilbudet på Rørosbanen/ «Østerdalsbanen»
- Ha fleksible og behovsorienterte kollektivtilbud lokalt, som kompletterer hverandre
- Ha tidsriktige digitale kommunikasjonsstilbud i hele kommunen

Hva gjør vi?

- delmål med 4-årsperspektiv 2016-2019:

- Følger opp i forhold til utarbeidelse av nye nasjonale og regionale transportplaner, vegplaner og trafikksikkerhetsplaner
- Arbeider for elektrifisering, og timesavganger på Rørosbanen på morgen- og ettermiddagstid og 2-timers-avganger på dag og kveldstid, i samhandling med nabokommuner, høgskolen, forsvaret og skognæringen
- Arbeider for at alle husstander og hyttefelt skal ha god mobildekning og bredbånddekning
- Bidrar til bedret kollektivtrafikktilbud/ offentlig kommunikasjon innad i egen kommune, men også i regionen. Bestillingsrute og drosjetilbud kan være viktige virkemidler.

Delmål for neste 4-årsperiode:

- Arbeider for utbygging av manglende gang- sykkelveger fra boligfelt til busstopp

Visste du at...

Visste du at hovedbanen

Oslo–Eidsvoll ble åpnet i 1854, at strekningen Hamar–Grundset ble bygget i årene 1858-62, at framføringen til Rena sto ferdig i 1871 og at kong Oscar II åpnet Rørosbanen Hamar – Trondheim for alminnelig ferdsel 13. oktober 1877.

Foto nede til høyre: Marta Alme ca. 1930. Stasjonshuset på Rena stasjon slik det så ut i perioden 1917-1931. Bygningen ble først oppsatt på Grundset stasjon, som da var endestasjon, og siden flyttet til Rena.

Foto: Åmot kommune

SATSINGSOMRÅDE 3:

Forebygging framfor reparasjon

Framtidsbilde:

«Vi er i forkant» Tenker langsiktig og handler i tide

Hva vil vi? - hovedmål med 15-årsperspektiv 2016-2030:

- Ha tidlig innsats innen liv, helse og oppvekst på ulike arenaer
- Ha barn og unge med lærelyst- kultur for læring
- Ha et godt og variert aktivitetstilbud for barn- og unge
- Ha friske og engasjerte innbyggere- tenk folkehelse i alt vi gjør
- Være forbilde innen miljøvern, klimatilpasning og samfunnssikkerhet

Hva gjør vi?

-delmål med 4-årsperspektiv 2016-2019:

- Reduserer risikoen for uønskede hendelser og følgene av klimaendringer gjennom systematisk planlegging og kontinuerlig vedlikehold av bygg og anlegg
- Sørger for å ha oppdaterte rutiner og akuttberedskap for å ivareta liv og helse, og for å sikre ytre miljø og materielle verdier
- Legger til rette for å fremme etisk bevissthet, samfunnsengasjement og entreprenørskap i skolen
- Legger mer til rette for sunt kosthold og sunn livsstil med stor grad av fysisk aktivitet i alle aldersgrupper, og arbeider for å komme under landssnittet når det gjelder tilfeller av kols og diabetes
- Reviderer klima- og energiplan med fokus på energisparing, reduksjon av

menneskeskapte utslipp av klimagasser og skogens betydning for binding av CO2 og produksjon av «grønn energi».

- Utarbeider kommunedelplaner for helse og velferd og for oppvekst

Delmål for neste 4- årsperiode:

- Sørger for at Åmot blir Miljøfyrtårn-kommune

Visste du at...

Visste du at Åmot var tidlig ute med fast skole på Becks Minde, 25 år før formannskapslovene trådte i kraft i 1837?

«En ska itte setta seg og vente på å få det bra, en ska hjelpe tel det en kæin for å få vara med på livet!».

Alf Prøysen, «Visa om livet» fra «Jinter je har møtt».

Foto: Åmot kommune

SATSINGSOMRÅDE 4:

Lokal verdiskaping og innovasjon

Framtidsbilde:

«Kultur for å lykkes!» Vi har en Åmotkultur med gode holdninger og verdier, vi har et kunnskapsbasert og nyskapende næringsliv og vi utnytter tilgjengelig teknologi til å drive kommunens organisasjon effektivt

Hva vil vi?

- hovedmål med 15-årsperspektiv 2016-2030:

- Satse på nyetablering og videreutvikling av eksisterende bedrifter, basert på lokale ressurser og kompetanse
- Stimulere til økt verdiskaping i landbruket, reiselivet, Høgskolen og Forsvaret
- Utnytte vannkraftressursene i nedre Åsta og Glomstadfossen. Samt flomsikre jordbruksarealene langs Glomma
- Videreutvikle regionalt og interkommunalt samarbeid
- Tilpasse og forenkle kommunens tjenester for å møte fremtidas utfordringer

Hva gjør vi?

-delmål med 4-årsperspektiv 2016-2019:

- Ivaretar eksisterende næringsliv, sørger for lokale møteplasser for samarbeid mellom fagmiljøer, fremmer gründervirksomhet og framtidsrettet næringsutvikling
- Viderefører og forbedrer regionalt og interkommunalt samarbeid og samhandling om næringsutvikling, folkehelse og kultur
- Arbeider for at lokalt næringsliv i større grad skal konkurrere om leveranser av varer og tjenester til store innkjøpere i regionen, i samarbeid med ERNU
- Driver aktiv markedsføring av Campus Rena som studiested, tilrettelegger for styrking av posisjonen som viktig arena for læring i Hedmark og bidrar til

Foto: Hihm- campus Rena

videreutvikling av Østerdalen sivil-militære kompetansesamarbeid

- Forsterker fokuset på skogens betydning som framtidsressurs i Åmot
- Tilrettelegger for økt satsing på idretts- og hytteturisme og natur- og kulturbasert næringsliv, spesielt gjennom å utnytte de mulighetene som finnes i aksen Hovdmoen–Digeråsen – Skramstadsætra via Engulfsfjellet, Osensjøområdet og langs Renaelva
- Tar initiativ overfor kraftverksinteressene og vassdrags- og landbruksmyndighetene, for å få utredet mulighetene for kraftutbygging av nedre Åsta og Glomstadfossen i sammenheng med flom-sikring og andre klimatilpasningstiltak.

- Utvikler kommunens roller som tjenesteyter, forvaltningsorgan og produsent av fellesgoder med kunnskap, kompetanse og utvikling av nye løsninger, herunder for å møte behovene som kommer som følge av økt antall eldre
- Klargjør kommunens roller som tilrettelegger og samfunnsutvikler, i samhandlingen mellom politikk, administrasjon og befolkning/ næringsliv/organisasjoner
- Arbeider for styrking av kommunens framtidige handlefrihet, ved effektivisering og tilpasning av kommunale oppgaver og tjenestetilbud til akseptabelt utgiftsnivå, herunder sørger for best mulig utnyttelse av eksisterende infrastruktur (veg, vann og avløp, boligtomter, skoler og andre bygg etc.)

Visste du at...

Visste du at Åmot er en av de største skogkommunene i landets største skogfylke, med 900.000 daa produktivt areal og en samlet årlig verdiskapning på nesten 1 milliard?

Visste du at kraftverkene i kommunen produserer om lag 500 GWh elektrisk energi, at det produseres opp mot 50 GWh i form av bioenergi i tillegg, og at forbruket av elektrisitet totalt i kommunen er på vel 90 GWh?

Foto: Åmot kommune

Arealstrategier

Arealstrategiene, med retningslinjer for arealbruk, er bindeleddet mellom kommuneplanens samfunnsdel og tilrettelegging av den langsiktige arealforvaltningen som skal skje i arbeidet med ny arealdel.

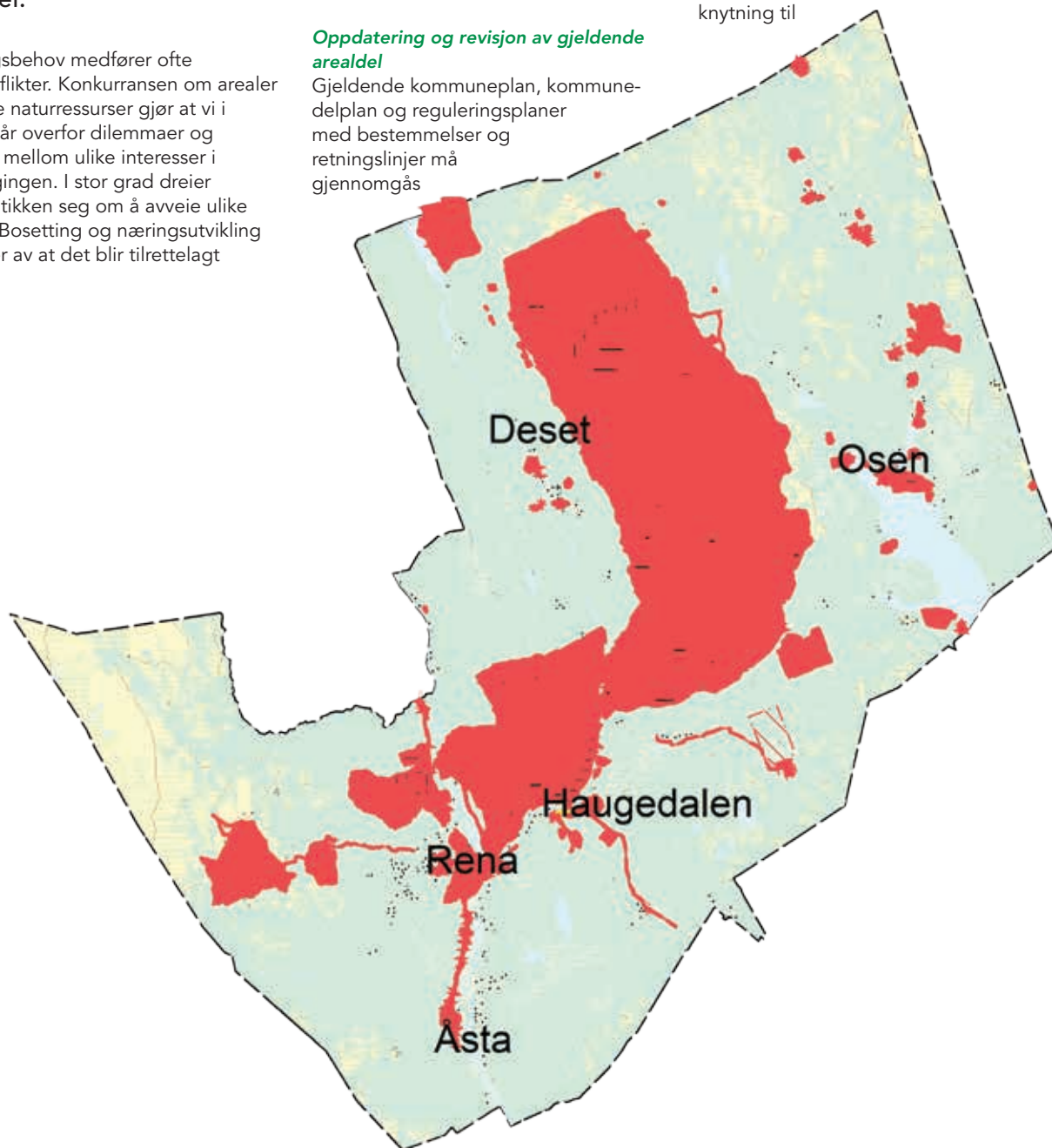
Utviklingsbehov medfører ofte arealkonflikter. Konkurransen om arealer og andre naturressurser gjør at vi i stadig står overfor dilemmaer og avveining mellom ulike interesser i planleggingen. I stor grad dreier arealpolitikken seg om å avveie ulike hensyn. Bosetting og næringsutvikling avhenger av at det blir tilrettelagt

hensiktsmessige arealer, samtidig som det tas hensyn til ulike andre formål. Klima, transport og arealbruk henger nøye sammen. Vern av arealer er viktig for å ivareta skog- og matproduksjon, biologisk mangfold, friluftsliv, kulturvern og kulturlandskap. Motstridende arealhensyn krever gode og omforente lokaliseringsprinsipper for å sikre både bruk og vern.

Oppdatering og revisjon av gjeldende arealdel

Gjeldende kommuneplan, kommunedelplan og reguleringsplaner med bestemmelser og retningslinjer må gjennomgås

for oppdatering og revisjon. Det er viktig å se nærmere på grønnstruktur og klimatilpasningstiltak knyttet til økende nedbør, herunder spesielt oppsamlingen av løsmasser i Glomma nord for Rena og erosjonsproblematikk i Osensjøområdet. For å redusere behovet for dispensasjonssøknader bør det sees særlig på bestemmelser om plankrav og utnyttingsgrad i tilknytning til

eksisterende bygningsmiljøer og avgrensning av hensynssoner langs vassdrag og for viktige natur-, kultur- og friluftsområder.

Stedsutvikling

For å sikre framtidig bosetting og næringsutvikling er det en utfordring å utvikle kommunesenteret slik at det framstår som attraktivt, også i årene framover. Kommunesenteret er viktig for alle som oppholder seg i kommunen. Rena som «utdanningscenter» og «studentby» for HiHm, «garnisonsby» for Rena Leir/Østerdal Garnison, «Birkebeinerhovedstad» i Østerdalen og servicesenter for en økende hyttebefolkning har stor betydning i den sammenheng. Et viktig virkemiddel er å få elva innlemmet i sentrumutviklingen, med bruforbindelse mellom Rena syd og Amundstadgrenda. Livskraftige lokalsamfunn i Osen, Deset,

Haugedalen og Åsta betyr mye for kommunens identitet og særpreg. De er i dag gode lokalsamfunn, men det er en utfordring å tilpasse kommunal og privat service til et lite befolkningsgrunnlag, uten å svekke levekårene. Mulighet for kollektivtransport er et eksempel. At aktiviteter i tilknytning til grendehus og frivillige organisasjoner kan opprettholdes vil ha stor betydning for trivsel og nærmiljø. Utvikling av Osnasset må sees i sammenheng med pågående områdeplan for Furutangen. Spesielt Osnasset, men også Deset har stor betydning og utviklingspotensial som servicepunkter for en økende hyttebefolkning og for utøvere av jakt, fiske og annet friluftsliv. For Åsta er det særlig viktig å tilpasse arealplanene til de forbedrede bomiljøene som følger av ombyggingen på Rv.3, og også med utgangspunkt i den gunstige beliggen-

heten i forhold Rena sentrum og regionsenteret Elverum.

Forsvarets øvingsområder

På grunn av at Forsvarets oppgaver endres, endres også øvingsbehovet. Alle reguleringsplanene på Rødsmoen bør oppdateres og samordnes til en samlet plan slik som for Regionfelt Østlandet (RØ). Det er også behov for noen endringer i reguleringsplanen for RØ. For å få en mer optimal tilpasning av Forsvaret i kommunen, er tiden inne for å gjennomgå gjeldende konsekvensbestemmelser iht. Forurensningsloven om 3 måneders virksomhetsfrihet for RØ i tidsrommet St. Hans til 1. november, spesielt sett i sammenheng med at det er få eller ingen restriksjoner for virksomheten på Rødsmoen i samme tidsrom.

Foto: Åmot kommune

Vilje til vekst

Videreutvikling av turisme og reiseliv i Åmot Vestfjell

Miljøverndepartementets godkjenning av ny regional plan for Rondane-Sølnkletten høsten 2013, har gitt en etterlengtet åpning for å planlegge utbygging av nye fritidsboliger og aktivitetsbasert turisme- og reiseliv i aksen mellom Hovdmoen og Skramstad-sætra via Digeråsen og Engulvsfjellet. Det er først og fremst utfordringer som det må tas tak i for å komme videre. Den ene er at det aktuelle planområdet involverer mange grunneiere. En ny, samlet grunneierorganisering anses som en forutsetning for videre utvikling av området. Den andre utfordringen er at det må skje en avklaring av hvordan framtidig vannforsyning og kloakkavløp skal løses i dette området. Parallelt bør det i forbindelse med utarbeidelsen av ny arealdel foretas overordnede avklaringer for nye turist- og reiselivsområder, samtidig som eksisterende områder kan videreutvikles gjennom nye detaljreguleringsplaner.

Utvikling av fisketurismen i Åmot med spesiell fokus på Rena elv

For å kunne drive næringsutvikling i

utmark vil det være nødvendig med noe tilrettelegging og infrastruktur også skog- og utmarksområdene (LNF-områdene), herunder langs vassdrag. Eksempler på dette kan være oppbygging av koie-tun, gapahuker og utleiehytter for jegere og fiskere. For noen områder kan det være behov for mer omfattende og tyngre tiltak. Her peker Renaelva seg ut som aktuell. Den er særlig attraktiv for ørretfiske, og har potensiale for større økonomiske ringvirkninger. I forbindelse med utarbeidelsen av ny arealdel bør det i samarbeid med rettighetshaverne legges opp til å avklare utviklingsprinsipper og rammer, som også ivaretar hensynet til elvemiljøet, kantsoner og allmennhetens rett til fri ferdsel.

Økt kunnskapsbasert areal- og miljøforvaltning

LNF-områdene utgjør størstedelen av kommunens areal, og skogen er kommunens viktigste naturressurs. Det er derfor viktig at forvaltningen av LNF-områdene er kunnskapsbasert. Utøvelsen av tradisjonelt jordbruk og skogbruk er regulert i særlovgivingen, også med hensyn til ivaretagelse av

flerbruksinteressene i de samme områdene.

Felles for både små og store tiltak uten tilknytning landbruk er at de representerer varige naturinngrep, og at også mange små tiltak over tid og i sum vil innebære vesentlige endringer i arealbruken.

I forbindelse med planlegging av Forsvarets øvingsområder ble det gjort grundige registreringer, men det er en utfordring at kartleggingen av landbrukets kulturlandskap, kulturminner, naturmangfold og friluftsområder er mangelfull i andre deler av kommunen. Kunnskapsgrunnlaget bør gjøres bedre tilgjengelig for alle, samtidig som det utbedres og oppdateres. Et ledd i dette er bedre samordning mellom de offentlige naturtyperegistreringene og MIS-registreringene i regi av skogeierne. Gjeldende kommuneplan med bestemmelser og retningslinjer og eksisterende kunnskapsgrunnlag gjennomgås med tanke på å komme fram til gode veiledere og andre virkemidler for kommunens saksbehandling i tråd med dette.

Foto: Åmot kommune

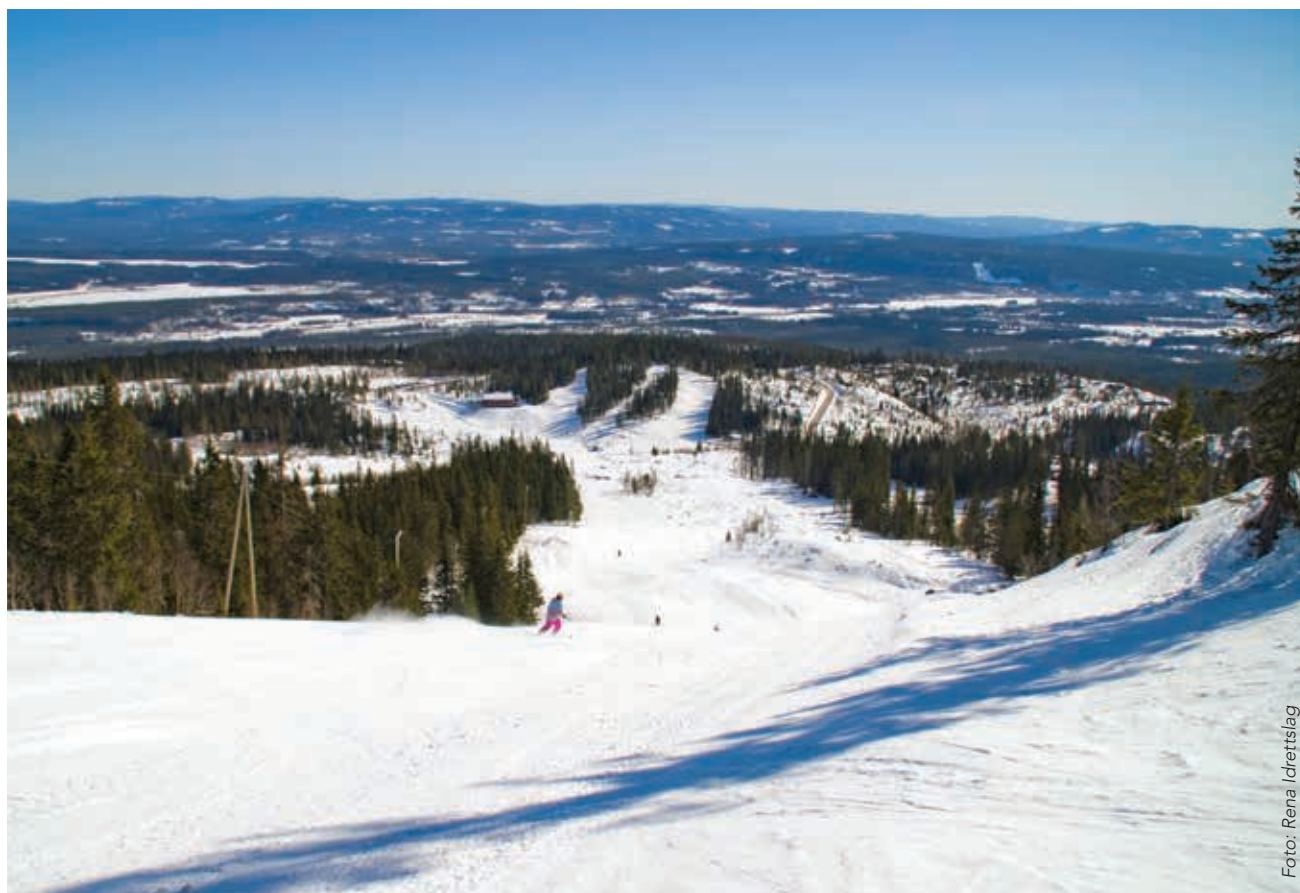

Foto: Rena Idrettslag

Foto: Bjørnar Hansen

Menvett i mai

Vil du bli med i menuetten
i de grogrønne mainetten'
når det våres, når det våres
utmed gangsti og vegg.

Vil du leke og gle' deg
tar du kjæresten med deg
uti skogen når det lever
milla bjørker og hegg.

Du kan høre e fløyte trille,
du kan ane ho Tirilille
der ho danser, der ho danser
sine sirlige trinn
over gråbleke stener,
under løvrige grener.
Og det kvisker og det nynner
og det risler og rinn.

Det er ongdrom og det er drømmer,
det er lengsel i alle gjømmer,
sjå det gjynger, sjå det gjynger
i en fin menuett.

Det er sammar i vente,
det er lykke å hente.
Det er livet som forærer
deg en blomsterbukett.

Det er morro å vara frøken,
det er artig å høre gjøken
når det våres, når det våres
over enger og drag.
Men gu'bære så ille
om du itte fær stille,
der du tripper over tunet
når det lysner tå dag.

Og det synger i menuetten
i de grogrønne mainetten' -
ingen spådom, ingen spådom
kan formørke ditt sinn.

Det er fast under sola,
det er gamalt på jorda:
Je vil leve, je vil finna
en å kalle for min.

Av Vidar Sandbeck